

Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Архипова А.А., студент 3-К курсу ННІЗН НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор *Бичкова С.С.*

Конструкція юридичної особи ^ формувалася протягом тривалого часу під впливом різних історичних умов. Її сутність намагалися пояснити різні теорії. Підходи іноземних науковців, розроблені переважно в XIX та на початку XX століття, були відображенням економічних відносин у відповідних країнах того часу. Вітчизняні концепції щодо сутності юридичних осіб формувалися в умовах командно-адміністративної економіки і стосувалися юридичних осіб державної форми власності.

У зв'язку із зміною економічної формації постає необхідність звернутися до переосмислення теоретичних положень щодо сутності юридичних осіб із метою найбільш ефективного застосування даного правового інституту у нових умовах.

Ст. 80 ЦК України встановлює, що юридичною особою визнається організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. Юридична особа наділяється цивільною правоздатністю і дієздатністю. Слід зауважити, що практиці до закріплення за юридичною особою майна (наділення майном) її вважають такою, що не здійснює діяльність [3, с. 58-30].

Юридичних осіб можна класифікувати на види за різними критеріями. Проте класифікація не знаходить відповідного відображення у ЦК України. Хоча цей кодекс вперше в історії розвитку права України, розмежовуючи юридичних осіб публічного права та приватного права, регулює порядок створення та правовий статус лише юридичних осіб приватного права.

ЦК України визначає характер майнових відносин юридичних осіб приватного права, державних та комунальних підприємств з іншими власниками, залишаючи поза увагою інші види юридичних осіб [3, с. 356]. Йдеться про органи державної влади, які здійснюють владні повноваження, та органи місцевого самоврядування, неприбуткові бюджетні організації (лікарні, вузи тощо), які віднесені до юридичних осіб публічного права.

Законодавець свідомо виключає із сфери регулювання цивільного й господарського законодавства питання створення та правового статусу органів державної влади, органів місцевого самоврядування, що наділяються ознаками юридичної особи, оскільки (так об'єктивно склалося) це питання належить до сфери правового регулювання конституційного та адміністративного права.

Проблема реєстрації юридичної особи не є новим як в теорії, так і на практиці. Проте деякі положення втратили свою актуальність і потребують додаткового удосконалення законодавства. Як зазначається в літературі, проблемою є з'ясування концептуальних питань реєстрації юридичної особи, набуття ними статусу юридичної особи, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства в зазначеній сфері [2, с. 15-19].

Аналіз цих проблем дає підстави стверджувати, що порядок реєстрації юридичної особи, є не зовсім правильним і занадто обтяжливим. Головним завданням законодавця у цій сфері є створення максимально простого, чіткого та необтяжливого механізму реєстрації юридичних осіб.

Також слід зазначити щодо визнання державної реєстрації обов'язковою ознакою юридичної особи. Зокрема, в правовій практиці України

зустрічаються випадки, коли юридична особа створюється та діє без держаної реєстрації (це органи державної влади, що здійснюють владні повноваження, органи місцевого самоврядування та деякі інші суб'єкти). Враховуючи вищевказане, визначати державну реєстрацію обов'язковою ознакою юридичної особи є некоректним.

Вся процедура реєстрації є занадто громісткою і проблемною щодо подання документів, однак, як засвідчує практика, деякі незручності створюють самі суб'єкти реєстрації: вони встановлюють власні вимоги до переліку і до форм поданих для реєстрації документів.

Отже, щоб уникнути можливих зловживань з боку реєстраційних органів необхідно на законодавчому рівні встановити зрозумілий процес реєстрації, де чітко має бути визначено: який орган буде проводити державну реєстрацію юридичних осіб; остаточний перелік необхідних документів, які слід надати для здійснення державної реєстрації; конкретні строки, протягом яких реєстраційний орган проводить державну реєстрацію.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №№ 40-44. - Ст. 80. - С. 356.
2. Довгерт А. Методологічне значення ідеї наднаціонального цивільного права / А. Довгерт // Право України. - 2009. - № 8. - С. 15-19.
3. Цивільне право України. Частина перша: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти / Ч.Н. Азімов, М.М. Сібільов, В.І. Борисова та ін.; за ред. Ч.Н. Азімова, С.Н. Приступи, В.М. Ігнатенка. - Харків: Право, 2010. - 368 с.

Щодо поняття цивільно-правового договору

Бевзюк ІМ., студент 3-К курсу ННІЗН НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор *Бичкова С.С.*

Проблема визначення поняття цивільно-правового договору пов'язана з тим, що його не можна розглядати однобічно. Категорія «договір» розуміється комплексно як інтегроване поняття, що вбирає в себе і правочин, і договірне зобов'язання на всіх стадіях його виникнення, і документальну форму його існування.

Договір є підставою виникнення, зміни та припинення правовідносин, в яких сторони взаємодіють між собою шляхом реалізації взаємних прав, що охороняються і гарантуються з боку держави, і виконання обов'язків. За висновками Н.М. Пархоменко поняття договору складається з двох груп елементів: 1) юридичної конструкції, до якої входить порядок укладання, структура, спосіб виконання договору і обсяг відповідальності за невиконання; 2) суттєвих якостей: встановлення юридичного зв'язку між суб'єктами; змістом є виконання дій, що приводять до досягнення мети учасників; результат добровільної згоди; формальна рівність партнерів в правах і обов'язках, які є змістом договору; універсальність; відносна автономність регулювання взаємовідносин між сторонами, в межах закону [1, с. 13-14].

На думку М.І. Брагінського, основне призначення договору зводиться до регулювання в рамках закону поведінки людей шляхом вказівки на межі їх можливої та належної поведінки [2, с. 15]. Договір має місце там, де рівні, вільні та майново відокремлені суб'єкти досягають між собою домовленості з приводу чогось важливого для них.

Поняття «договір» використовується не лише в цивільному законодавстві, але й в адміністративному, трудовому, екологічному, господарському, сімейному, аграрному тощо. Тому, на нашу думку, для визначення поняття та